

Dr. Csapody Vera 95. születésnapján (Dobolyi Konstantin felvétele)

In memoriam Csapody Vera

Nagy veszteség ért bennünket az elmúlt év végén, itthagytott egy olyan ember, ki életét a növényfestésnek és rajzolásnak szentelte, művészi módon, a tudós gondosságával készítve el hatalmas életművét. *Dr. Csapody Vera* neve hallatára nem csak a botanikusok szűk hazai tábora, hanem minden természetet és növényeket kedvelő ember felkapja a fejét, hisz akvarelljei, rajzai sokak előtt közismertek bel- és külföldön egyaránt.

1890. március 29-én született Budapesten. Itt szerez matematika-fizika szakos tanári oklevelet, 1916-tól 1948-ig a katolikus leánygimnáziumban, az egykori Sopianumban tanít, melynek az utóbbi tíz évben igazgatója is. 1932-ben Szegeden *Győrffy István* professzornál botanikai doktorátust szerez, 1949-től 1965 végéig a Természettudományi Múzeum Növénytárának tudományos főmunkatársa, 1966 óta nyugállományban volt.

Apja orvos, ki felkelti benne a botanika iránti szeretetet, tőle hamar elsajátítja a növények tudományos neveit is. A nyári vakációban saját kedvtelésére kezd el festegetni az őt körülvevő növényeket, a szülők és rokonok anyagi áldozata révén a legkorszerűbb technikát alkalmazhatja. Egy iskolai kiállításon figyel fel rá *Jávorka Sándor*, századunk legnagyobb honi flórakutatója, kinek irányításával fest és rajzol a következő negyven éven át, Közös munkálkodásuk eredménye az a mai napig is páratlan alkotás, mely a Kárpát-medence és a horvát tengerpart mintegy 4090 taxonját mutatja be, *Jávorka Magyar Flóra*-ja (1924–25) és az ehhez készített „illusztrált melléklet” az *Iconographia Florae Hungariae* (1929–34) a magyar flórakutatás két fontos mérföldköve. E nagyszerű mű 1975-ben új köntösben, *Iconographia florae partis austro-orientalis Europae centralis* címmel újra napvilágot látott és német nyelvű átdolgozásban 1979-ben, pótlhatatlanságának és aktualitásának mi sem jobb bizonyítékaként.

Jávorka mellett eltöltött éveit meghatározzák életét, minden idejét a növényfestésnek szenteli, idős korában is napi 8–9 órát dolgozik. Tudományos munkájuk mellett marad idő a népszerűsítésre is, a nemzedékek által használt **Erdő-mező virágai** 1950 óta öt magyar és három szlovák kiadást ért meg. (A legújabb kiadás **Erdő-mező növényei** címen 1980-ban Csapody István közreműködésével készült.)

Több mint hatvan könyvben jelentek meg illusztrációi, a teljesség igénye nélkül néhány fontosabb: *Augustin—Giovannini—Jávorka—Rom: Magyar gyógynövények* (1948); *Jávorka: Kerti virágaink* (1962); *Színes atlasz „Magyarország Kultúrfiórájához”* (1962); *Debreczy: Télen is zöld kertek* (1971); *Csapody: Védett növényeink* (1982); *Csapody V.—Tóth I.: A colour atlas of flowering trees and shrubs* (1982). Az 1924 óta megjelenő összes hazai növényhatározóban az edényes növények illusztrációi mind az ő keze munkáját dicsérik. Erdészeti vonatkozású művekben is gyakran felbukkan az akvarellek vagy tusrajzok mellett CsV. monogram, így *Ajtay: Tájékoztató az erdőgazdaságban tenyésztendő fafajok megválasztásához* (1950); *gyar: Alföldfásítás* (1961); *Csapody—Rott: Erdei fák és cserjék* (1966); *Majer: Erdő- és termőhelyi topológiai útmutató* (1962) és *Erdő- és termőhelytípusok útmutató növényei* (1963) c. munkáiban csodálhatjuk alkotásait.

Az illusztrálás mellett 15 évi fáradságos gyűjtőmunka eredményeként elkészítette a csiránövények határozóját is, melyet 1968-ban német nyelven *Keimlingsbestimmungsbuch* néven jelentetett meg a szakközönség számára. A Kárpát-medencére kiterjedt több évtizedes növénygyűjtő expedíciók eredménye a *Priszter Szaniszlóval* közösen összeállított *Magyar növények szótára* (1966) is.

Nyolcvanas éveiben járva fáradhatatlanul dolgozik tovább, a *Debreczy Zsolt* irányításával készülő több mint tízezer taxont bemutató *Dendrológiai Atlasz*-hoz készíti rajzait. Megjelenését sajnos már nem érthette meg. Lankadatlan szorgalma, tehetsége, tudásvágya egyszerre művésszé és tudóssá tették őt, bár szerénysége az alábbi ars poeticát fogalmaztatta vele:

Én mindig azt mondom, hogy növényrajzoló vagyok, tehát nem művész, s nem is tudós, hanem a természetnek egy alázatos másolója. Az én munkám a megfigyelés és a valósághoz hű visszaadás.

A majd egy évszázados életút eredménye az a közel 10.000 akvarell és több tízezer rajz, mely nemzedékeket tanított és tanít a növények megismerésére, „festett kertje” gyönyörködtet mindenkit, s nem hagyja a feledés homályába veszni az érdemes botanikus-illusztrátort.

Bartha Dénes

A 100 ÉVES SOPRONI ERDÉSZISKOLA TATAI ÉS ESZTERGOMI ÜNNEPSÉGEI

100 éves középfokú erdészképzés ünnepét a soproni iskola igyekezett méltóképpen megünnepelni tisztelettel emlékezve az elődiskolákra.

Tatán kezdődtek a jubileumi ünnepségek 1985. október 5-én, amikor az egybegyűltek a volt iskolaépület falán leleplezték a tatai működéstről szóló emléktáblát. A márványtáblát a Vértesi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság adományozta, az épületben jelenleg általános iskola működik. Tíz órakor a tatai zeneiskola növendékei és a soproni erdészeti szakközépiskola egyenruhás fiataljai elénekelték a himnuszt. Utána *Oláh Balázs* soproni erdész tanuló mondta el *Szabó Lőrinc* „A fákhoz, a költőkhöz” című versét. Ezután *Gáspár-Hantos Géza* az Országos Erdészeti Egyesület nevében felavatta az emléktáblát. Az iskola nevében *dr. Bársony Lajos*, a Vértesi EFAG nevében *Ferencz László* igazgató helyezte koszorút az emléktáblához. Ezután a kórus elénekelt az erdész himnuszt. Az emlékező és méltató szavakat mondók között első volt *Simon Ferenc* 83 éves nyugdíjas erdőfelügyelő, az iskola 1922-ben Tatán oklevelet szerzett volt diákja. Meghatott szavakkal köszöntötte az ünneplőket. Utána *dr. Bársony Lajos* a jubiláló iskola nevében szólt, végül *Ferencz László*, a Vértesi EFAG igazgatója méltatta az erdésziskola működését. A szózat dalmával ért véget a kis ünnepség és a jelenlevők a közeli temetőbe vonultak, ahol felkeresték *Török Sándornak*, az iskola Tatán elhunyt, volt igazgatójára.